

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

Справа № 991/5014/24
Провадження № 2-а/991/11/24

Р І Ш Е Н Н Я
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30 липня 2024 року

місто Київ

Вищий антикорупційний суд у складі колегії суддів: головуючого Крикливого В.В., суддів: Галабали М.В., Ногачевського В.В., за участю: секретаря судового засідання Чумаченко А.О., представників Міністерства юстиції України Кржевіна В.М., розглянувши у відкритому судовому засіданні за правилами спрощеного позовного провадження адміністративну справу за позовом Міністерства юстиції України до **Абісова Юрія Миколайовича**, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача **Абісова Ольга Володимирівна**, про застосування санкції, передбаченої пунктом 11 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»,

В С Т А Н О В И В :

1. Короткий зміст позовних вимог та їх обґрунтування

10.06.2024 до Вищого антикорупційного суду (далі – суд) звернулось Міністерство юстиції України (далі – позивач) з адміністративним позовом до **Абісова Юрія Миколайовича** (далі – відповідач) про застосування санкції, передбаченої пунктом 11 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», та стягнення активів у дохід держави. Окрім сторін, у позовній заяві зазначено третю особу, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача **Абісову Ольгу Володимирівну** (т. 1 а.с. 1).

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 15.01.2023 «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введене в дію Указом Президента України від 15.01.2023 № 23/2023) відносно **Абісова Юрія Миколайовича (Абісов Юрий Николаевич, Abisov Iurii)**, року народження, громадянина російської федерації (далі – рф), відомості згідно з Єдиним державним реєстром платників податків рф: ідентифікаційний номер платника податків (порядковий номер – 125), застосовано персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) у вигляді блокування активів.

На думку позивача, відповідач несе відповідальність за таке: (1) завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом взяття участі в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) підготовки збройної агресії проти України, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України та (2) інформаційного сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, шляхом організації, фінансування та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на розпалювання ненависті до Українського народу, його культури, державної мови, національної ідентичності. На переконання позивача, згадане вище є підставою для застосування стосовно **Абісова Ю.М.** санкції у виді стягнення активів у дохід держави на підставі підпункту «г» пункту 1 абзацу 4 та підпункту «в» пункту 2 абзацу 4 частини першої статті 51 Закону

України «Про санкції».

2. Процесуальні дії у справі

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 11.06.2024 відкрито провадження у даній адміністративній справі за правилами спрощеного позовного провадження (т. 1 а.с. 181).

Ухвалою суду від 12.06.2024 задоволено заяву позивача про забезпечення позову та заборонено органам державної реєстрації прав на нерухоме майно, державним реєстраторам прав на нерухоме майно, державним реєстраторам органів місцевого самоврядування, особам, які виконують функції державного реєстратора прав на нерухоме майно, вчиняти будь-які реєстраційні дії (реєстрацію прав власності, скасування реєстрації права власності та інших речових прав, у тому числі реєстрацію правочинів щодо відчуження, передачі у володіння та користування третім особам та інше) щодо об'єктів нерухомості, а саме: **(1)** земельної ділянки загальною площею 9,63 га, кадастровий номер 6525482300:04:024:0012, (адреса: Херсонська область, Чаплинський район, Магдалинівська сільська рада, 57/12); **(2)** земельної ділянки загальною площею 11,1134 га, кадастровий номер 6525482300:05:029:0003 (адреса: Херсонська область, Чаплинський район, Магдалинівська сільська рада, 64/3); **(3)** нежитлової будівлі, станції технічного обслуговування, розташованої за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, провулок Руський, будинок 32а (реєстраційний номер майна 38745535), а також заборонено органам державної реєстрації прав на транспортні засоби, органам та особам, які виконують функції державного реєстратора прав на транспортні засоби, вчиняти будь-які реєстраційні дії (реєстрацію прав власності, скасування реєстрації права власності та інших речових прав, у тому числі реєстрацію правочинів щодо відчуження, передачі у володіння та користування третім особам та інше) щодо таких транспортних засобів: **(1)** TOYOTA LAND CRUISER HZJ100L 4164, 1998 року випуску, державний номерний знак: АК 3332 ВМ, номер шасі: JT111PJA508000039, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САТ № 499965; **(2)** TOYOTA HI ACE 2.5 2494, 2006 року випуску, державний номерний знак: АК 5595 СА, номер двигуна: 2KD1426468, номер кузова: JT121JK2100029806, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САК № 349232, **(3)** SUZUKI DL 1000 996, 2006 року випуску, державний номерний знак: АК 0010 АА, номер двигуна: S07124232, номер шасі: JS1BS111100115959, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САА № 806186 (т. 1 а.с. 183).

3. Порядок та межі судового розгляду

Абзацом другим частини 3 статті 5 Закону України «Про санкції» визначено, що рішення щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, ухвалюється судом у порядку, визначеному статтею 5¹ цього Закону.

Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про санкції» заява щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, подається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, до суду в порядку, визначеному статтею 5¹ цього Закону.

Як передбачено частиною 2 статті 5¹ Закону України «Про санкції», за наявності підстав та умов, зазначених у частині першій цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, звертається до Вищого антикорупційного суду із заявою про застосування до відповідної фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (далі - КАС України).

Таким центральним органом виконавчої влади, відповідно до пункту 1 та підпункту 2¹⁰ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, є Міністерство юстиції України, яке, згідно із підпунктом 54³ пункту 4 згаданого Положення, уповноважено звертатися до суду з позовами та брати участь у справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

Отже, позивач є особою, яка має адміністративну процесуальну дієздатність.

Відповідно до частини 5 статті 22 КАС України адміністративні справи щодо застосування санкції належать до юрисдикції Вищого антикорупційного суду, як суду першої інстанції.

Із урахуванням наведених правових норм позовна заява Міністерства юстиції України до

Абісова Ю.М. про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», підлягає розгляду Вищим антикорупційним судом за правилами адміністративного судочинства.

4. Щодо форми адміністративного судочинства

Відповідно до частини першої статті 12 КАС України адміністративне судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку позовного провадження (загального або спрощеного).

Частиною другою згаданої статті передбачено, що розгляд справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи, здійснюється за правилами спрощеного позовного провадження.

Беручи до уваги визначений частиною четвертою статті 283¹ КАС України тридцятиденний строк розгляду справ про застосування санкції та враховуючи відсутність застережень, передбачених частиною четвертою статті 257 КАС України, дана адміністративна справа підлягає розгляду за правилами спрощеного позовного провадження з повідомленням учасників справи та з урахуванням особливостей, визначених статтею 283¹ КАС України.

5. Щодо дотримання строків звернення до суду із позовною заявою

Вирішуючи питання щодо дотримання строків звернення до суду із адміністративним позовом, суд звертає увагу на те, що одним із суттєвих елементів верховенства права, яким повинен керуватися суд згідно зі статтею 6 КАС України, є принцип правової визначеності.

Тривалість строку звернення до суду з позовом про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», та визначення моменту початку такого строку має вирішальне значення для застосування положень статті 122 КАС України.

Відповідно до частини 7 статті 122 КАС України строк для звернення до суду з позовною заявою про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», встановлюється статтею 283¹ цього Кодексу.

Згідно з частиною першою статті 283¹ КАС України, позовна заява про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», подається до Вищого антикорупційного суду протягом строку дії правового режиму воєнного стану.

Ця санкція може бути застосована у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану) та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів (абзац другий частини першої статті 5¹ Закону).

24.02.2022 року у зв'язку із військовою агресією російської федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 в Україні введено воєнний стан із 05:30 24.02.2022 року строком на 30 діб.

Цей Указ затверджено Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ.

Згідно з пунктом 3 цього Указу у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Правовий режим воєнного стану неодноразово продовжувався. На момент звернення позивача до суду - Указом Президента України від 06.05.2024 № 271/2024 (т. 1, а.с. 25), який затверджений Законом України від 08.05.2024 № 3684-ІХ, строком на 90 діб, тобто до 12.08.2024 включно.

Отже, на момент звернення позивача до суду із цим позовом та на момент розгляду справи в Україні продовжує діяти правовий режим воєнного стану. З огляду на зазначене, суд дійшов висновку, що адміністративний позов подано до Вищого антикорупційного суду із дотриманням строків звернення з позовною заявою.

6. Позиції учасників справи

У судовому засіданні представник Міністерства юстиції України підтримав позовні вимоги з підстав, наведених у позовній заяві.

Відповідач та третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача у судове засідання не з'явилися, причин неявки не повідомили, правом подання відзиву на позов або заперечень проти його задоволення не скористалися.

Відповідно до частини шостої статті 162, частини другої статті 175 КАС України у разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин, суд вирішує справу за наявними матеріалами.

Вирішуючи питання щодо можливості розгляду справи у відсутність відповідача та третьої особи суд зазначає про таке.

Згідно із приписами частини третьої статті 268 та частини п'ятої статті 283¹ КАС України неприбуття у судове засідання учасника справи та/чи їх представників, повідомлених про дату, час та місце судового засідання, не перешкоджає розгляду позовної заяви по суті та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, відкладення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви у судовому засіданні.

Водночас, у даному випадку важливим є питання обізнаності учасників провадження про розгляд справи та належне повідомлення їх про такий розгляд. Так, стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) гарантує право на справедливий і публічний розгляд справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом. Ключовими принципами статті 6 є верховенство права та належне здійснення правосуддя. Ці принципи також є основоположними елементами права на справедливий суд.

Одним із найголовніших аспектів забезпечення права на справедливий суд, що гарантується Конвенцією, є належне повідомлення учасників провадження про розгляд справи, оскільки неналежне повідомлення особи може призвести не тільки до порушення її права на справедливий суд, а й до чималих збитків для держави. Європейський суд з прав людини виходить з того, що громадяни мають право отримувати належне повідомлення про судові рішення, особливо у випадках, коли апеляційну скаргу може бути подано в чітко встановлений строк.

У справі *Bellet v. France* Європейський суд з прав людини зазначив, що стаття 6 Конвенції містить гарантії справедливого судочинства, одним з аспектів яких є доступ до суду. Рівень доступу, наданий національним законодавством, має бути достатнім для забезпечення права особи на суд з огляду на принцип верховенства права у демократичному суспільстві. Для того, щоб доступ був ефективним, особа повинна мати чітку практичну можливість оскаржити дії, які становлять втручання у її права.

Також Європейський суд з прав людини порушенням права на справедливий суд визнає судовий розгляд без повідомлення особи за її відомим місцем проживання (рішення у справі «*Schmidt v. Latvia*» від 27.04.2017, пункт 97). У пункті 87 рішення у справі «Салов проти України» (заява № 65518/01) Європейський суд з прав людини вказав, що принцип рівності сторін у процесі є лише одним з елементів більш широкого поняття справедливого судового розгляду, яке також включає фундаментальний принцип змагальності процесу. Більш того, принцип рівності сторін у процесі - у розумінні «справедливого балансу» між сторонами - вимагає, щоб кожній стороні надавалася розумна можливість представити справу в таких умовах, які не ставлять цю сторону у суттєво невідповідне становище відносно другої сторони («*Dombo Beheer B.V. v. The Netherlands*», рішення від 27.10.1993, серія А, № 274, с. 19, § 33, та «*Ankerl v. Switzerland*», рішення від 23.10.1996, Reports 1996-V, § 38).

Окрім того, у пункті 26 рішення від 15.05.2008 у справі «Надточій проти України» (заява № 7460/03) Європейський суд з прав людини зазначив, що принцип рівності сторін - один із складників ширшої концепції справедливого судового розгляду - передбачає, що кожна сторона повинна мати розумну можливість представляти свою сторону в умовах, які не ставлять її в суттєво менш сприятливе становище у порівнянні з опонентом.

Як видно із зазначеного вище, дотримання процесуального механізму належного повідомлення учасників справи є необхідною і важливою умовою для забезпечення та реалізації завдань та принципів правосуддя.

Згідно з приписами частин 1, 2 статті 268 КАС України у справах, визначених, зокрема статтею 283¹ КАС України, щодо подання позовної заяви та про дату, час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту повістки до

електронного кабінету, а за його відсутності - кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку. Учасник справи вважається повідомленим належним чином про дату, час та місце розгляду справи, визначеної частиною першою цієї статті, з моменту направлення такого повідомлення працівником суду, про що останній робить відмітку у матеріалах справи, та (або) з моменту оприлюднення судом на веб-порталі судової влади України відповідної ухвали про відкриття провадження у справі, дату, час та місце судового розгляду.

Суд констатує, що у даному випадку відповідач та третя особа були належним чином повідомлені про відкриття провадження у справі і про дату, час та місце судового розгляду шляхом опублікування на веб-порталі судової влади України, відповідно до частини другої статті 268 КАС України, ухвали про відкриття провадження (т. 1 а.с. 181, 197) [1], а також повістки про виклик у судові засідання на 18.06.2024 о 15 год 00 хв, на 25.06.2024 о 17 год 30 хв та 30.07.2024 о 12 год 00 хв. (т. 1 а.с. 191, 192, 198, а.с. 229-233, а.с. 245-248) [2], в якій, серед іншого, учасникам справи роз'яснено правові наслідки неприбуття у судові засідання, а також право подання відзиву на позовну заяву та заперечень. Додатково в ухвалі роз'яснено порядок вступу у справу інших осіб, у разі коли рішення у цій справі може вплинути на їх права, свободи, інтереси або обов'язки та можливість учасників справи взяти участь у судовому засіданні безпосередньо, через своїх представників або в режимі відеоконференції. А також повідомлено про те, що інформацію по даній справі можна отримати на веб-порталі Вищого антикорупційного суду за відповідним посиланням.

Окрім того, судом встановлено, що позивач до звернення до суду з даним позовом намагався вживати заходів щодо направлення відповідачу за відомими адресами копії позову. Зокрема, враховуючи той факт, що відповідач є громадянином України, який після окупації Автономної Республіки Крим набув друге громадянство - рф та проживає на тимчасово окупованій території та, відповідно, адреса відповідача знаходиться на тимчасово окупованій території, Міністерством юстиції здійснений запит № 15105/38.4.3/11-24 від 29.01.2024 до Акціонерного товариства «Укрпошта» (далі – АТ «Укрпошта»), в якому висловлено прохання про надання інформації про те, чи здійснюється сполучення поштової кореспонденції між з тимчасово окупованими російською федерацією територіями України, зокрема Автономною Республікою Крим.

АТ «Укрпошта» надала відповідь, згідно з якою повідомлено, що АТ «Укрпошта» тимчасово, до деокупації, не здійснює поштовий обмін між материковою частиною України та Автономною Республікою Крим, яка є адміністративно-територіальною автономією у складі України (т. 1 а.с. 158).

До того ж, інформація про факт звернення із позовною заявою до Абісова Ю.М. щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», широко висвітлювалася у засобах масової інформації, що підтверджується змістом публікацій, зокрема за посиланнями у таких інтернет-ресурсах: «Укрінформ» [3]; «Інститут законодавчих ідей» [4]; «Directspeech.news» [5] тощо.

Додатково варто звернути увагу, що на офіційному веб-сайті позивача міститься повідомлення про розгляд справи судом за позовом Міністерства юстиції України до Абісова Ю.М. про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» (т. 1 а.с. 209) [6]. Окрім того, аналогічне повідомлення міститься на офіційній сторінці Міністерства юстиції України у соціальній мережі «Facebook» [7].

З огляду на викладене, суд вважає, що у справі вжито всіх можливих заходів щодо належного повідомлення учасників справи, в тому числі відповідача та третьої особи, про здійснення Вищим антикорупційним судом судового розгляду згаданого адміністративного позову, про дати призначених судових засідань, наслідки неприбуття до суду, зокрема, з урахуванням їх місцезнаходження (на тимчасово окупованій території України та/або на території країни-агресора). Суд вважає, що зазначені заходи є достатніми для того, щоб бути переконаним щодо належного повідомлення учасників справи, зокрема і відповідача.

Однак, будь-якої реакції відповідача не прослідувало, зокрема у вигляді оскарження до Верховного Суду Указу Президента України, яким введено в дію рішення Ради національної безпеки та оборони України від 15.01.2023 «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» тощо.

За таких обставин, суд вважає за можливе здійснити розгляд даної адміністративної справи за відсутності відповідача та третьої особи.

7. Оцінка доводів учасників справи та висновки суду

Заслухавши пояснення представника позивача, дослідивши та оцінивши надані суду докази в їх сукупності, всебічно і повно з'ясувавши в судовому засіданні усі фактичні обставини справи, які мають значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, суд дійшов висновку, що даний адміністративний позов підлягає до задоволення з огляду на таке.

8. Встановлені у справі обставини та зміст спірних правовідносин

Відповідно до державного реєстру юридичних осіб російської федерації Абісов Ю.М. ((року народження, ідентифікаційний номер платників податків рф: РНОКПП , з травня 2019 року є співголовою Регіонального відділення всеросійського народного фронту в так званій «Республіці Крим» (Региональное отделение общероссийского народного фронта в Республике Крым (ОГРН 1149102000717)) (т. 1 а.с. 86).

Рішенням Ради національної безпеки і оборони України (далі – РНБО) від 15.01.2023 «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» вирішено підтримати внесені Службою безпеки України пропозиції щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) (т. 1 а.с. 28) [8].

Відповідно до позиції 125 додатку першого до рішення РНБО від 15.01.2023 до Абісова Ю.М. строком на десять років застосовано обмежувальні заходи (санкції), зокрема у виді блокування активів - тимчасове позбавлення права користуватися та розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (т. 1 а.с. 31).

Указом Президента України від 15.01.2023 № 23/2023 зазначене рішення РНБО введено в дію (т. 1 а.с. 27) [9].

Позивач, як на підставу для застосування санкції у виді стягнення в дохід держави активів, що належать відповідачу, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», послався на те, що своїми діями Абісов Ю.М. :

1) завдав істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом:

- взяття участі в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) підготовки збройної агресії проти України, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України (підпункт «г» пункту 1 абзацу 4 частини першої статті 5¹ Закону України «Про санкції»).

2) суттєво сприяв вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема, але не виключно, шляхом інформаційного сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема шляхом організації, фінансування та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на:

- глорифікацію осіб, які здійснювали збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих державою-агресором, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних державі-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

- підтримання політики держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самотність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з "нацизмом" чи іншими людиноненавистницькими ідеологіями;

- розпалювання ненависті до Українського народу, його культури, державної мови, національної ідентичності (підпункт «в» пункту 2 абзацу 4 частини першої статті 5¹ Закону України «Про санкції»).

9. Мотиви суду

Надаючи правову оцінку правовідносинам, що склались між сторонами, суд зазначає таке.

Статтями 1, 2 Конституції України визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її

територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Відповідно до приписів статей 16 та 17 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права.

14.08.2014 Верховною Радою України з метою забезпечення створення механізму невідкладного та ефективного реагування на наявні і потенційні загрози національним інтересам і національній безпеці України, включаючи ворожі дії, збройний напад інших держав чи недержавних утворень, завдання шкоди життю та здоров'ю населення, захоплення заручників, експропріацію власності на території України, завдання майнових втрат та створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод (відповідно до пояснювальної записки до законопроекту від 14.08.2014 № 1644-VII), прийнято Закон України «Про санкції» від 14.08.2014 № 1644-VII (далі – Закон № 1644-VII), який набрав чинності 12.09.2014.

Відповідно до преамбули Закон України «Про санкції» був прийнятий, виходячи з положень Конституції України, Декларації про державний суверенітет України та загально визнаних міжнародних норм і правил, констатує, що пріоритетами національних інтересів України є, зокрема, гарантування конституційних прав і свобод людини і громадянина, захист державного суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності державних кордонів, недопущення втручання у внутрішні справи України, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами світу в інтересах України, заявляючи, що пряме або опосередковане втручання у внутрішні і зовнішні справи України під будь-яким приводом є неприпустимим, усвідомлюючи потребу невідкладного та ефективного реагування на наявні і потенційні загрози національним інтересам і національній безпеці України, включаючи ворожі дії, збройний напад інших держав чи недержавних утворень, завдання шкоди життю та здоров'ю населення, захоплення заручників, експропріацію власності держави, фізичних та юридичних осіб, завдання майнових втрат та створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод.

Приписами статті 1 Закону України «Про санкції» передбачено, що з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави можуть застосовуватися спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (далі - санкції). Санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про санкції» правову основу застосування санкцій становлять Конституція України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, закони України, нормативні акти Президента України, Кабінету Міністрів України, рішення Ради національної безпеки та оборони України, відповідні принципи та норми міжнародного права.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022 № 2257-IX, який набрав чинності 24.05.2022 (далі - Закон № 2257-IX), внесені зміни до Закону України «Про санкції» та доданий новий вид санкції «стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними» (пункт 11 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»).

Санкція, передбачена пунктом 11 частини першої статті 4 вказаного Закону (далі - санкція або стягнення активів), має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (зокрема шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (зокрема шляхом фінансування та/або здійснення дій щодо матеріально-технічного забезпечення діяльності держави-агресора) вчиненню таких дій іншими

особами, зокрема до резидентів у розумінні Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності російської федерації та її резидентів» (частина перша статті 5¹ Закону України «Про санкції»).

Окрім цього, застосування такого виду санкції спрямоване на сприяння зупиненню агресивних дій російської федерації та припинення підтримки її нинішнього політичного режиму і прихильників режиму для продовження збройної агресії; здійснення швидкого та ефективного відшкодування збитків, завданих Україні та її народу, за рахунок коштів, отриманих від стягнутих активів, та запобігання подальшому сприянню та підтримці «воєнних операцій» росії і порушенню нею норм міжнародного права шляхом встановлення конкретних і невідворотних наслідків таких дій - втрати власних активів; запобігання вчиненню росією на території України воєнних злочинів, злочинів проти людяності та масштабності руйнування цивільної інфраструктури; укріпленню фінансово-економічного підґрунтя, обороноздатності Української держави та компенсації шкоди жертвам злочинів росії, сприятимуть сатисфакції громадян (компенсація шкоди) та державі (через укріплення її фінансово-економічного підґрунтя).

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 3 Закону України «Про санкції» підставами для застосування санкцій є:

1) дії іноземної держави, іноземної юридичної чи фізичної особи, інших суб'єктів, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, завдання майнових втрат, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод;

2) резолюції Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй;

3) рішення та регламенти Ради Європейського Союзу;

4) факти порушень Загальної декларації прав людини, Статуту Організації Об'єднаних Націй.

Підставою для застосування санкцій також є вчинення іноземною державою, іноземною юридичною особою, юридичною особою, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземцем, особою без громадянства, а також суб'єктами, які здійснюють терористичну діяльність, дій, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, стосовно іншої іноземної держави, громадян чи юридичних осіб останньої (частина 3 статті 3 Закону України «Про санкції»).

Відповідно до абзацу 2 частини першої статті 5¹ Закону України «Про санкції» санкція, передбачена пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону, може бути застосована: 1) щодо осіб, на яких накладено санкцію у виді блокування активів за рішеннями Ради національної безпеки і оборони України, прийнятими після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» та 2) у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану).

10. Щодо застосування положень Закону України «Про санкції» до правовідносин, що склались між сторонами

Окремої уваги необхідно приділити питанню можливості застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», з урахуванням положень, закріплених у статті 6 згаданого Закону.

Так, відповідно до пункту 3 цієї статті застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», є винятковим заходом, обумовленим гостротою становища та необхідністю досягнення цілей, визначених частиною першою статті першої цього Закону, в умовах правового режиму воєнного стану. Ця санкція може бути застосована лише щодо осіб, на яких накладено санкцію у виді блокування активів за рішеннями Ради національної безпеки і оборони України, прийнятими після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб».

Отже, застосувати стягнення активів майна можна лише щодо тих осіб, рішення про блокування активів яких було прийнято після 24.05.2022.

Як уже встановлено, санкцію у виді блокування активів застосовано до Абісова Ю.М. на підставі Указу Президента України від 15.01.2023 № 23/2023, яким, у свою чергу, введено в дію Рішення РНБО від 15.01.2023 «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)».

Отже, рішення про блокування активів відповідача прийнято після 24.05.2022, що, у свою чергу дає можливість застосовувати до відповідача санкцію, передбачену пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

Зі змісту положень, закріплених у статтях 3, 4, 5 та 5¹ Закону України «Про санкції» слідує, що стягнення активів в дохід держави застосовується до фізичних осіб незалежно від їх громадянства.

11. Висновки суду щодо наявності підстав та умов для застосування стягнення активів у дохід держави

Отже, у даному випадку суду необхідно встановити, що:

- 1) позивач звернувся до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану (абзац 1 пункту 3 статті 6 Закону України «Про санкції»);
- 2) на відповідача накладено санкцію у виді блокування активів за рішенням Ради національної безпеки та оборони України, прийнятим після набрання чинності Законом України Закону № 2257-IX (абзац 2 частини третьої статті 6 Закону України «Про санкції»),
- 3) наявні підстави для застосування санкції, передбачені абзацом 4 частини першої статті 5¹ Закону України «Про санкції».

12. Щодо правового режиму воєнного стану

З приводу правового режиму воєнного стану суд зазначає таке.

Починаючи з листопада 2021 року, російська федерація активно накопичувала війська на кордоні з Україною як зі свого боку, так і з боку білорусі, запевняючи при цьому у відсутності будь-яких намірів атакувати Україну.

21.02.2022 росія офіційно «визнала» «державами» створені в окремих районах Донецької та Луганської областей України незаконні терористичні утворення «Луганська народна республіка» та «Донецька народна республіка».

24.02.2022 президент російської федерації оголосив початок так званої «спеціальної військової операції» під приводом здійснення так званої «демилітаризації та денацифікації України».

Після цього близько четвертої години ранку були здійснені ракетні удари по всій території України, а російські війська здійснили широкомасштабне вторгнення на територію України, увійшовши з боку російської федерації, білорусі та тимчасово окупованого Кримського півострова.

У зв'язку із цим, Указом Президента України «Про введення воєнного стану» від 24.02.2022 № 64/2022 в Україні запроваджено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24.02.2022 строком на 30 діб. Цей Указ затверджений Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX (т. 1 а.с. 22).

Згідно з пунктом 3 вказаного Указу Президента у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, зокрема, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України.

Окрім того, Указом Президента України від 24.02.2022 № 69/2022 оголошено загальну мобілізацію. Цей Указ затверджений Законом України від 03.03.2022 № 2105-IX.

У подальшому строк проведення загальної мобілізації та воєнного стану в Україні продовжено до 12.08.2024 включно (т. 1 а.с. 25).

Водночас, важливо відмітити, що 12.10.2022 Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй на поновленій 11-й Надзвичайній спеціальній сесії щодо агресії російської федерації проти України переважною більшістю голосів схвалила резолюцію A/RES/ES-11/4 «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй». За резолюцію проголосували 143 держави - члени Організації Об'єднаних Націй (далі - ООН), 35 країн утрималися, лише 5 проголосували проти (російська федерація, білорусь, Кореїська Народно-демократична Республіка, Нікарагуа, Сирія). У резолюції підтверджується відданість суверенітету, незалежності, єдності та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, що поширюються на її територіальні води, а також міститься рішуча вимога до російської федерації негайно вивести всі військові сили з території України. Резолюція також містить такі важливі положення:

- визнання незаконності територіальних привласнень у результаті погрози силою або застосування сили;
- визнання факту, що перебування частин вищезгаданих українських регіонів під тимчасовим військовим контролем російської федерації є результатом агресії та порушення суверенітету, політичної незалежності і територіальної цілісності України;
- вимога щодо негайного і безумовного скасування рішень російської федерації щодо статусу чотирьох областей України як несумісних з принципами Статуту ООН;
- підкреслення того, що будь-який політичний діалог та переговори мають відбуватися з дотриманням суверенітету і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів і відповідно до принципів Статуту ООН;
- підтвердження вимоги до російської федерації негайно, повністю і безумовно вивести усі свої військові сили з території України в межах її міжнародно визнаних кордонів.

Ухвалена резолюція Генеральної Асамблеї ООН стала важливою частиною міжнародного інструментарію для притягнення росії до відповідальності за її злочини проти Українського народу та формування міжнародної коаліції на підтримку України.

13. Щодо накладення санкції у виді блокування активів

Судом встановлено, що Указом Президента України від 15.01.2023 № 23/2023 введено в дію рішення РНБО від 15.01.2023, яким на активи Абісова Ю.М. накладено санкцію, передбачену пунктом 1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

У межах перевірки належності умов застосування стягнення активів майна, суд вважає за необхідне дослідити правомірність рішення про блокування активів відповідача в аспекті його ухвалення належним суб'єктом та з дотриманням встановлених законодавством процедур.

Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України», відповідно до його преамбули, визначає правові засади організації та діяльності Ради національної безпеки і оборони України, її склад, структуру, компетенцію і функції.

Згідно зі статтею першою згаданого Закону РНБО, відповідно до Конституції України, є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.

Статтею 10 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» визначено, що прийняті рішення РНБО України вводяться в дію указами Президента України. Рішення Ради національної безпеки і оборони України, введені в дію указами Президента України, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади.

Судом під час розгляду справи встановлено, що рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.01.2023 «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», як і Указ Президента України від 15.01.2023 № 23/2023, яким воно введено в дію, є чинними та не оскаржувались.

Вказане Рішення РНБО стало також і підставою звернення позивача із даним адміністративним позовом до Вищого антикорупційного суду.

Отже, суд дійшов висновку, що вказані рішення винесені у межах дискреції зазначеного адміністративного органу, явних підстав для виникнення сумнівів у правомірності цих рішень судом не встановлено.

Більше того, як зазначила Велика Палата Верховного Суду у постанові від 13.01.2021 у справі № 9901/405/19, при введенні в дію рішення РНБО про такі санкції (блокування активів) Президент як гарант Конституції України, якому народом України надано представницький мандат та якому Конституцією України надано повноваження вводити в дію рішення РНБО, має самостійно оцінити наявність та достатність підстав для введення такої санкції. Судовий контроль за таким рішенням є обмеженим, оскільки суд, з одного боку, не може за Президента України повторно оцінити наявність та достатність підстав для ведення таких санкцій в межах його дискреції (що означало б порушення принципу розподілу влади), але, з іншого боку, суд може перевірити дотримання меж такої дискреції та процедури введення санкцій».

Водночас, як уже зазначено, ознак порушення меж дискреції Президента України при вирішенні питання достатності підстав і доказів для введення санкції, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», щодо Абісов Ю.М., судом не встановлено.

14. Щодо підстав застосування санкції

З цього приводу варто зазначити, що положеннями частини першої статті 5¹ Закону України «Про санкції» визначено виключний перелік підстав застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону.

Так, відповідно до абзацу 1 частини першої згаданої статті визначено, що санкція, передбачена пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності російської федерації та її резидентів».

Підставами застосування санкції (стягнення активів) активів є:

1) завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом: взяття участі в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) підготовки збройної агресії проти України, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України (підпункт «г» пункту 1 абзацу 4 частини першої статті 5¹ Закону України «Про санкції»).

2) суттєве сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема, але не виключно, шляхом інформаційного сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема шляхом організації, фінансування та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на:

- глорифікацію осіб, які здійснювали збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих державою-агресором, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних державі-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

- підтримання політики держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з "нацизмом" чи іншими людиноненависницькими ідеологіями;

- розпалювання ненависті до Українського народу, його культури, державної мови, національної ідентичності (підпункт «в» пункту 2 абзацу 4 частини першої статті 5¹ Закону України «Про санкції»).

Для встановлення підстав для застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», суд має дослідити та оцінити надані позивачем докази у їх сукупності.

15. Щодо оцінки доказів

Приписами частини першої статті 9 КАС України закріплено, що розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Суд вживає визначені законом заходи, необхідні для з'ясування всіх обставин у справі, у тому числі щодо виявлення та витребування доказів з власної ініціативи (частина 4 статті 9 КАС України).

Поняття і перелік доказів, які передбачені в адміністративному процесі, визначено у статтях 72, 91, 94, 96, 99, 101 КАС України.

Згідно з частиною першою статті 72 КАС України доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Тобто докази - це урегульована процесуальним законодавством, існуюча у певній процесуальній формі інформація (фактичні дані), яка надає можливість адміністративному суду, що розглядає справу, достеменно або певним чином відтворити та встановити усі обставини публічно-правового спору, які мають значення для правильного вирішення адміністративної справи.

Законність, обґрунтованість та вмотивованість судового рішення обумовлюється, зокрема, порядком оцінки доказів і визначенням їхньої якості з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупності зібраних доказів - з точки зору достатності та взаємозв'язку для ухвалення відповідного судового рішення. Аналогічного висновку дійшов Верховний Суд у постанові від 28.07.2022 у справі № 620/3006/21.

Докази мають бути: належними (стаття 73 КАС України); допустимими (стаття 74 КАС України); достовірними (стаття 75 КАС України); достатніми (стаття 76 КАС України).

За правилами частин першої, другої, четвертої та шостою статті 77 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу. Суб'єкт владних повноважень повинен подати суду всі наявні у нього документи та матеріали, які можуть бути використані як докази у справі. Докази суду надають учасники справи. Суд може пропонувати сторонам надати докази та збирати докази з власної ініціативи, крім випадків, визначених цим Кодексом. Якщо учасник справи без поважних причин не надасть докази на пропозицію суду для підтвердження обставин, на які він посилається, суд вирішує справу на підставі наявних доказів.

В адміністративних справах, визначених статтею 283¹ цього Кодексу, суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони.

Дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи (докази в адміністративному судочинстві), встановлюються такими засобами (стаття 72 КАС України): 1) письмовими доказами (стаття 94 КАС України); 2) речовими доказами (стаття 96 КАС України); 3) доказами (стаття 99 КАС України); 4) висновками експертів (статті 101, 112 КАС України); 5) показаннями свідків (стаття 91 КАС України).

У силу приписів статті 90 КАС України суд оцінює докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні. Жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), що міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів).

Суд звертає увагу, що доказування не може ґрунтуватися на припущеннях. Достатніми є докази, які у сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування.

Отже, сторона, яка посилається на ті чи інші обставини, знає і може навести докази, на основі яких суд може отримати достовірні відомості про них. У іншому випадку, за умови недоведеності тих чи інших обставин, суд має право винести рішення у справі на користь протилежної сторони. Таким чином, доказування є юридичним обов'язком сторін і інших осіб, які беруть участь у справі.

Відповідно до частини другої статті 77 КАС України довести правомірність своїх дій чи бездіяльності відповідно до принципу офіційності в адміністративному судочинстві зобов'язаний суб'єкт владних повноважень.

Водночас, відповідно до принципу змагальності інша сторона у справі (у даному випадку - відповідач Абісов Ю.М.) має спростувати доводи суб'єкта владних повноважень, якщо їх обґрунтованість заперечує.

Відповідно до статті 94 КАС України письмовими доказами є документи (крім електронних документів), які містять дані про обставини, що мають значення для правильного вирішення спору. Письмові докази подаються в оригіналі або в належним чином засвідченій копії, якщо інше не визначено цим Кодексом. Якщо для вирішення спору має значення лише частина документа, подається засвідчений витяг з нього. Учасник справи, який подає письмові докази в копіях (електронних копіях), повинен зазначити про наявність у нього або іншої особи оригіналу письмового доказу.

Згідно з вимогами статті 99 КАС України електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші

дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (зокрема у мережі Інтернет).

До позовної заяви приєднано роздруківки веб-сторінок (паперові копії веб-сторінок), що містять дані, якими Міністерство юстиції України підтверджує наявність обставин (фактів), що обґрунтовують їх вимоги. Враховуючи, що в позовній заяві надані посилання на місце зберігання даних в електронній формі в мережі Інтернет, судом зазначені посилання приймаються як оригінал електронного документу.

Водночас, відповідно до частини третьої статті 78 КАС України обставини, визнані судом загальновідомими, не потребують доказування.

Колегія суддів зазначає, що загальнодоступність певної інформації сама по собі не свідчить про її загальновідомість та не звільняє суд від обов'язку її дослідження.

Так, обставини можуть бути визнані загальновідомими, якщо вони відомі широкому колу осіб (людству, населенню держави, регіону, територіальній громаді) і водночас судді. При цьому, має бути дотримано двох критеріїв, а саме: об'єктивного - відомість факту широкому колу осіб; суб'єктивного - обізнаність судді про такі обставини.

Якщо суддя особисто не знає про певну загальновідому обставину, він може звернутися до достовірних джерел. Різновидом таких загальнодоступних джерел, можуть бути веб-сайти.

Аналогічна позиція висловлена Верховним Судом у постанові від 18.04.2018 у справі № 826/19844/16.

Тобто, у цьому випадку в межах адміністративної справи № 991/5014/24 для оцінювання публікацій в інтернет-виданнях на предмет їхнього доказового значення варто спочатку ознайомитися з їхнім змістом, відтак вирішити чи брати їх до уваги при прийнятті рішення за наслідками судового розгляду.

Крім того, з постанови Верховного Суду від 29.09.2022 у справі № П/857/7/22 вбачається, що свої висновки Судом зроблені серед іншого, з посиланням на такі докази, як скріншоти веб-сторінок інтернет-видань, сайти інформаційних агентств, інтернет-сторінки, у тому числі у соціальних мережах тощо. Більше того, з посиланням на згадані докази, Верховним Судом зроблені висновки, зокрема, щодо пропаганди проросійських політичних ідей та наративів.

Відповідно абзацу 2 частини восьмої статті 5 Закону України «Про санкції» Міністерство юстиції України має право залучати до виявлення та розшуку таких активів інші органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Ці органи забезпечують сприяння Міністерству юстиції України у виявленні та розшуку відповідних активів у межах прав та можливостей, наданих їм законодавством, яке регулює статус та організацію їхньої діяльності.

На обґрунтування заявлених позовних вимог суду надано електронні та письмові докази: відомості, отримані позивачем з офіційних реєстрів, від підприємств, установ та організацій тощо.

Відповідно до висновку Великої Палати Верховного Суду у постанові від 03.07.2019 у справі № 342/180/17-ц обґрунтування наявності обставин повинно здійснюватися за допомогою належних, допустимих і достовірних доказів, а не припущень, що й буде відповідати встановленому статтею 6 Конвенції принципу справедливості розгляду справи судом.

З урахуванням наведеного, суд вважає, що докази, надані позивачем разом із позовною заявою та які досліджені судом під час судового розгляду, на які, містяться посилання в мотивувальній частині рішення, у своїй сукупності відповідають вимогам належності, допустимості та достовірності, при цьому, позивачем в достатній мірі обґрунтовано вказаними доказами заявлені позовні вимоги.

16. Підтвердження факту підтримки відповідачем дій країни-агресора, що створює загрозу національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України

Так, 24.10.1945 набув чинності Статут Організації Об'єднаних Націй [10]. До складу ООН увійшли, серед інших, Українська Радянська Соціалістична Республіка (з 24.08.1991 - Україна), Союз Радянських Соціалістичних Республік (з 24.12.1991 - російська федерація) та ще 49 країн - засновниць, а надалі до вказаної міжнародної організації прийняті інші країни світу.

Відповідно до частини першої статті 1 Статуту ООН Організація Об'єднаних Націй переслідує мету підтримувати міжнародний мир і безпеку і з цією метою вживати ефективних колективних заходів для запобігання і усунення загрози миру і подавлення актів агресії чи інших порушень миру, проводити мирними засобами відповідно до принципів справедливості і міжнародного права налагодження чи дозволу міжнародних спорів чи ситуацій, які можуть призвести до порушення миру.

Частиною другою статті 2 Статуту ООН передбачено, що всі члени Організації Об'єднаних Націй добросовісно виконують прийняті на себе за цим Статутом обов'язки, щоб забезпечити їм всім у загальному права і переваги, що випливають з належності до складу Членів Організації.

Відповідно до частини 4 вказаної статті Статуту ООН всі члени Організації Об'єднаних Націй утримуються в їх міжнародних відносинах від загрози силою чи її застосування як проти територіальної недоторканності чи політичної незалежності будь-якої країни, так і будь-яким іншим способом, несумісним з Цілями Організації Об'єднаних Націй.

При цьому, у преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 [11], зазначено, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголосувала державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації територія України в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

24.08.1991 Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки схвалено Акт проголошення незалежності України [12], яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави - України, територія якої є неподільною та недоторканою.

Окрім того, згідно з пунктами 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994 [13], російська федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтвердили Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01.08.1975 поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України, зобов'язались утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони, або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Також, 31.05.1997, відповідно до положень Статуту ООН і зобов'язань за Заключним актом Наради з безпеки і співробітництва в Європі, Україна та російська федерація уклали Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і російською федерацією (ратифікований Законом України від 14.01.1998 № 13/98-ВР та федеральним законом російської федерації від 02.03.1999 № 42 ФЗ) [14].

Відповідно до статей 2, 3 зазначеного Договору російська федерація зобов'язалась поважати територіальну цілісність України, підтвердила непорушність існуючих між ними кордонів та будівництво відносин на основі принципів взаємної поваги суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або загрози силою, включаючи економічні та інші способи тиску, права народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи, додержання прав людини та основних свобод, співробітництва між державами, сумлінного виконання взятих міжнародних зобов'язань, а також інших загальновизнаних норм міжнародного права.

28.01.2003 Україна та російська федерація уклали Договір про українсько-російський державний кордон (ратифікований Законом України від 20.04.2004 №1681-IV та федеральним законом російської федерації від 22.04.2004 № 24 ФЗ) [15].

Відповідно до статті 2 зазначеного Договору сторони домовилися, що Українсько-російський державний кордон проходить так, як це зазначено в Описі проходження державного кордону між Україною та російською федерацією (Додаток 1) і зображено суцільною лінією червоного кольору на картах державного кордону між Україною та російською федерацією (Додаток 2), станом на момент підписання даного Договору.

У преамбулі Договору сторони зазначили про прихильність цілям і принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, а також положенням Гельсінського Заключного акта 1975 року [16], яким затверджена «Декларація принципів, якими держави-учасниці керуватимуться у взаємних відносинах». Декларацією закріплені такі принципи: 1) суверенна рівність, поважання прав, притаманних суверенітету; 2) незастосування сили або погрози силою, 3) непорушність кордонів, 4) територіальна цілісність держав, 5) мирне врегулювання суперечок, 6) невтручання у внутрішні справи, 7) поважання прав людини та основних свобод включаючи свободу совісті, релігії та переконань, 8) рівноправ'я та право народів розпоряджатися своєю долею, 9) співробітництво між державами, 10) сумлінне виконання зобов'язань за міжнародним правом.

Однак, незважаючи на вказані закріплені та визнані міжнародні норми, російська федерація

порушила вимоги Статуту ООН, зокрема, на сьогодні здійснює нічим невиправдану агресію проти України, як країна-агресор. Така спланована заздалегідь збройна агресія росії проти України розпочалася 20.02.2014 з військової операції збройних сил російської федерації із захоплення (тимчасової окупації) частини території України - Кримського півострова, після чого росія перейшла до наступного етапу - війни на українському Донбасі. Так, підрозділи російського спецназу та інших збройних формувань російської федерації захопили місцеві органи влади, поліцейські відділки, військові об'єкти України в окремих районах Донецької і Луганської областей України.

Надалі, 28.02.2014 відбулося Засідання Ради Безпеки ООН, на якому вперше було проінформовано членів цього єдиного міжнародного органу колективної безпеки про початок збройної агресії російської федерації, яка відбулася на території Автономної Республіки Крим - території Незалежної України.

Станом на 01.03.2014 ситуація продовжувала загострюватися. Зокрема, рада федерації російської федерації прийняла рішення про надання згоди президенту росії на використання військових підрозділів в Україні. Засідання ради федерації стало підставою проведення 7124-го засідання Ради Безпеки ООН, на якому у відкритому засіданні Постійний представник України при ООН вже публічно оцінив дії росії як акт агресії проти України. Окрім цього, у своїх виступах таку позицію підтримали й інші члени Ради Безпеки ООН.

Отже, розпочавши збройну агресію проти України, російська федерація порушила фундаментальні норми й принципи міжнародного права, низку двосторонніх і багатосторонніх договорів та угод.

Суд звертає увагу, що частиною восьмою статті 5 Закону України «Про санкції» встановлено, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, вживає заходів щодо виявлення та розшуку активів фізичних та юридичних осіб, зазначених у відповідних рішеннях Ради національної безпеки і оборони України. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, має право залучати до виявлення та розшуку таких активів інші органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Ці органи забезпечують сприяння центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, у виявленні та розшуку відповідних активів у межах прав та можливостей, наданих їм законодавством, яке регулює статус та організацію їхньої діяльності.

З матеріалів справи вбачається, що Абісов Юрій Миколайович (року народження, РНОКПП) є співголовою Регіонального відділення всеросійського народного фронту в так званій «Республіці Крим» (Региональное отделение общероссийского народного фронта в Республике Крым) (т. 1 а.с. 34).

Відповідно до інформації з інтернет-ресурсу «Wikipedia» всеросійський народний фронт є коаліцією громадсько-політичних організацій, громадсько-політичним рухом, створеним за пропозицією путіна в.в., головними завданнями якого є, зокрема, контроль за виконанням указів та доручень президента росії (т. 1 а.с. 40-63) [17].

Також, з Державного реєстру фізичних осіб-платників податків та інформації із засобів масової інформації вбачається, що відповідач з 2006 по 2013 рік (включно) очолював батальйон міліції особливого призначення «Беркут» Головного управління Міністерств внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим (т. 1 а.с. 64, 134) [18].

Окрім того, відповідно до статті, розміщеної на новинному ресурсі «Українська Правда» від 05.04.2016 Глава окупаційного уряду Криму Сергій Аксьонов призначив Абісова Ю.М. своїм радником (т. 1 а.с. 64) [19].

16.1 Щодо інформаційного сприяння збройній агресії проти України шляхом безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на підтримання політики держави-агресора.

Як співголова відділення «Народного фронту» в Криму та колишній командир спеціального підрозділу міліції громадської безпеки «Беркут», Абісов Ю.М. підтримує у засобах масової інформації російську федерацію та її неправомірне, безпідставне воєнне вторгнення на територію України.

Так, 03.11.2023 Служба безпеки України (далі – СБУ) листом № 5/4/2-14705 у відповідь на запит

Міністерства юстиції України від 26.10.2023 № 140870/38.1.2/8-2, надала копії протоколів огляду публікацій у засобах масової інформації (т. 1 а.с. 69).

29.09.2022 в публікації *«Бывший командир крымского батальона «Беркут» Юрий Абисов считает, что сейчас против России встали все страны НАТО»*, що розміщена на сайті видавництва «Город 24 онлайн», відповідач повідомив:

«Мы же понимаем, что все НАТО против нас воюет.» - у значенні, що НАТО (Північноатлантичний альянс) воює проти російської федерації. *«И какие поставки ходят, миллиарды вкладывают. Какая экипировка, какое оружие. Им нужно до последнего украинца воевать. Мы же помним первые попытки, когда Крым пытался вернуться домой в россию. И в этот раз народ поверил и вышел, ждал этого момента»* (т. 1 а.с. 96) [20].

Так, у вказаній публікації відповідач повторює російську пропаганду, відповідно до якої рф воює саме з НАТО, Україна не є самостійною країною з власними інтересами, а мешканці Автономної Республіки Крим очікували і бажали приєднання півострову до рф.

16.01.2023 в статті «Крымская весна» глазами очевидцев – в «Артеке» состоялся диалог о важном», що розміщена на сторінці видання «АРТЕК», в дев'яту річницю нелегітимного, незаконного, так званого «референдуму», Абісов Ю.М., який вказаний як *«сопредседатель народного фронта, бывший командир крымского отряда милиции особого назначения «Беркут», участник подавления несанкционированных митингов на майдане в Киеве»*, вказує, що у осіб, які брали участь у Революції Гідності, яких відповідач називає *«майдановцями»* нібито було упереджене ставлення саме до кримських *«бійців»*.

«Бездействие порождает вседозволенность. Команды вообще не было никакой, даже руководителей высшего эшелона МВД не было. Мы все ждали команду. Мы понимали, что есть приказ, есть команда и есть закон. Нарушить его нельзя. Отношение к нам было со стороны участников майдана жесткое, даже жестокое. К нам, крымчанам, всегда относились как к пророссийским. И на майдане на нас вылилась вся их злоба» (т. 1 а.с. 99) [21].

Отже, Абісов Ю.М. намагається створити хибне уявлення про осіб, які брали участь у Революції Гідності, як про, ніби то, осіб, що мають упереджене, негативне ставлення саме до *«бійців загону поліції»*, що походять з Криму. Відповідач за допомогою таких висловів намагається створити уявлення, що громадяни України з проукраїнською, патріотичною позицією є ворогами жителів Криму та розпалити у них ненависть до таких українців.

Вищевказане підпадає під визначення дій, передбачених п. п. «в» п. 2 абз. 4 ч. 1 ст. 5¹ Закону України «Про санкції», а саме розпалювання ненависті до Українського народу, його культури, державної мови, національної ідентичності.

Також, у відкритому доступі міститься низка статей у яких Абісов Ю.М. поширює проросійську пропаганду.

Так, у статті «В Крыму начался сбор подписей в поддержку выдвижения владимира путина», розміщеній 23.12.2023 на сайті видавництва «Вести Крым», яка присвячена збору підписів на підтримку путіна в.в. як кандидата в президенти рф, вказується, що «Народний фронт» - організація, співголовою якої є Відповідач – слугує як «точка збору» таких підписів. Сам Відповідач у контексті підтримки путіна в.в. на вказаних виборах вказав таке:

«Главное, что он поднял россию. Экономику поднял, армию поднял, авторитет россии растет на всех уровнях. Это доказано поездкой в Эмираты, когда сопровождали б наших истребителей в полном боевом комплекте и без истребителей Арабских Эмират. Хотя у них есть 69 боевых машин. Это доверие к нашему лидеру» (т. 1 а.с. 102) [22].

Отже, відповідач з власної волі поширює через засоби масової інформації позицію, направлену на глорифікацію президента рф і таким чином спонукає до голосування за нього.

26.02.2024 у статті «Командир крымского «Беркута» Юрий Абисов об угрозах с Украины: Или ты говоришь, или тебя нет», розміщеній на сайті видавництва «МК.RU Крым», Абісов Ю.М. коментує заяви представників влади України таким чином:

«Собака лает – караван идет, это первое... А второе, что им можно показать и предложить, чтобы не иссяк поток долларов, который они гребут и прячут? У них назад

дороги нет. Их судьба уже решена: и Зеленского, и Буданова... Им уже нечего больше сказать. Тем более, англичане, которые их курируют, они им не дадут заднюю включить. Или ты говоришь, или тебя нет. А кто ещё чуть – чуть мыслит, говорит о сроке. Ещё два-три месяца, ребята, и вы готовьтесь. Всё..» (т. 1 а.с. 104) [23].

Отже, у вказаній статті відповідач повторно поширює російську пропаганду, направлену на заперечення самовизначення України.

16.2 Щодо взяття участі у матеріально-технічному забезпеченні збройної агресії проти України

16.01.2023 на сайті видавництва «Крымские известия» розміщено публікацію «Акция «Всё для победы!» стала в Крыму общенародной», в якій повідомлено про проведення кримським відділенням «Народный фронт», співголовою якого є відповідач, акції «Народный фронт. Всё для победы», метою якої є збір матеріальної допомоги для представників збройних сил рф.

Як співголова відділення «Народного фронту» в Криму Абісов Ю.М. вказав таке:

«Там не бывает мелочей,...там другие ценности, и всё важно. Меняется отношение ко всему, и всё воспринимается по-другому» – в контексті того, що для успішного ведення бойових дій, розпочатих рф проти України, представникам збройних сил рф необхідна матеріальна допомога з боку російського населення (т. 1 а.с. 105) [24].

20.02.2024 на сайті-відеохостингу Youtube, а саме на каналі «Вести Крым» було розміщено відеозапис під назвою «Как «Беркут» защищал Крым: экс-командир отряда Юрий Абисов рассказал о подвиге бойцов». У контексті надання ним як співголовою «Народного фронту» в Республіці Крим допомоги збройним силам рф, Абісов Ю.М. на 03 хвилині 58 секунд запису вказує таке:

«Я могу сказать, что я особо то и не отходил где-то от ребят, я чем могу... я живу этой жизнью с ними. Там мелочей нету, от иголки, нитки... ну там нету мелочей, это настолько важно» (т. 1 а.с. 108).

Отже, відповідач вказує на підтримку ним зв'язку із представниками збройних сил рф та на важливість надання ним матеріальної допомоги.

З огляду на викладене, суд дійшов висновку, що Абісов Ю.М. вчинив дії, які створюють не тільки потенційні, а й реальні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, а також порушують права і свободи громадянина, інтереси суспільства та держави.

17. Щодо визначення громадянства відповідача

Згідно з відповіддю Державної міграційної служби від 25.06.2024 № 6.4-6056/2-24 Абісов Ю.М. та Абісова О.В. є громадянами України (т. 1 а.с. 243).

Водночас, з матеріалів справи вбачається, що Абісов Ю.М. року народження (ідентифікаційний номер платників податків російської федерації () також є громадянином російської федерації (т. 1 а.с. 87).

З наведеного суд робить висновок, що станом на час постановлення цього рішення Абісов Ю.М. має подвійне громадянство та відсутні перешкоди для застосування до нього санкції у виді стягнення активів в дохід держави.

18. Щодо змісту поняття активів, до яких можуть застосовуватися санкції

Поняття активів надано у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX (далі - Закон № 361-IX).

Так, згідно з пунктами 2, 3 частини першої статті 1 Закону № 361-IX під активами розуміються кошти, зокрема електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права, а під активами, пов'язаними з тероризмом та його фінансуванням, - всі активи, що прямо (а щодо права власності на корпоративні права - також опосередковано (через інших осіб) перебувають у власності, в тому числі у спільній власності, або передаються на користь осіб, включених до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції (далі - перелік осіб), осіб, які здійснюють фінансові операції від імені або за дорученням осіб, включених до переліку осіб, та осіб, якими прямо або опосередковано (через інших осіб) володіють або кінцевими бенефіціарними

власниками яких є особи, включені до переліку осіб, а також активи, отримані від таких активів;

З огляду на викладене, активами до яких можуть бути застосовані санкції, суд визнає будь-яке майно, щодо якого особа може здійснювати управлінські, розпорядчі функції, отримувати прибутки чи користуватися у будь-який спосіб.

19. Підтвердження факту належності активів відповідачу

З матеріалів справи вбачається, що Абісову Ю.М., року народження, на праві приватної власності належать такі активи:

- земельна ділянка загальною площею 9,63 га, кадастровий номер: 6525482300:04:024:0012, цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, документ, який є підставою для виникнення права власності: рішення суду від 23.01.2012 у справі № 2-111/2012, адреса земельної ділянки: Херсонська область, Чаплинський район, Магдалинівська сільська рада, 57/12 (набув у власність 17.09.2012);

- земельна ділянка загальною площею 11,1134 га, кадастровий номер: 6525482300:05:029:0003, цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, документ, який є підставою для виникнення права власності: свідоцтво про право на спадщину від 30.05.2009 № 1-1029, адреса земельної ділянки: Херсонська область, Чаплинський район, Магдалинівська сільська рада, 64/3 (набув у власність 15.03.2010);

- транспортний засіб TOYOTA LAND CRUISER HZJ100L 4164, 1998 року випуску, державний номерний знак: АК 3332 ВМ, номер шасі: JT111PJA508000039, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САТ № 499965 (набув у власність 25.12.2013);

- транспортний засіб TOYOTA HI ACE 2.5 2494, 2006 року випуску, державний номерний знак: АК 5595 СА, номер двигуна: 2KD1426468, номер кузова: JT121JK2100029806, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САК № 349232 (набув у власність 28.12.2011);

- транспортний засіб SUZUKI DL 1000 996, 2006 року випуску, державний номерний знак: АК 0010 АА, номер двигуна: S07124232, номер шасі: JS1BS111100115959, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САА № 806186 (набув у власність 17.07.2010).

Вищезазначене підтверджується відомостями з Державного земельного кадастру, а також із Єдиного державного реєстру транспортних засобів (т. 1 а.с. 114-117, 125).

20. Підтвердження наявності інших активів, підконтрольних відповідачу

Позивач у позовній заяві та його представник у судовому засіданні стверджували, що відповідач опосередковано вчиняє дії, тотожні за змістом права розпорядження активами, які належать Абісовій Ользі Володимирівні (року народження, РНОКПП).

Отже, суду належить також встановити доведеність факту опосередкованого володіння відповідачем майном, належним іншій фізичній особі.

З приводу цього, суд звертає увагу, що пунктом 11 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» передбачено такий вид санкції, як стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Для правильного розуміння та застосування зазначеної санкції, суду потрібно відповісти, серед іншого, на запитання: які дії є тотожними за змістом здійсненню права розпорядження активами?

Відповідно до статті 317 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном.

Власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону (стаття 319 ЦК України).

Водночас, частиною сьомою статті 319 ЦК України передбачено, що діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб лише у випадках і порядку, встановлена законом.

Відповідно до практики застосування термінів:

1) право володіння – це забезпечена законом можливість фактичного панування над річчю, утримання її у сфері свого господарювання;

2) право користуватися – забезпечена законом можливість власника вилучати з речі її корисні властивості відповідно до її призначення, одержувати плоди і доходи, з метою задоволення різних

потреб;

3) право розпорядження – забезпечена законом можливість власника визначати фактичну та юридичну долю речі: передавати її іншим особам у власність чи тимчасове володіння і користування, а в деяких випадках – і в розпорядження (договір комісії).

На думку суду, формулюванням «*дії тотожні за змістом праву розпорядження активами*» законодавець намагався охопити майно, яке формально не належить суб'єкту, але фактично ним контролюється. Йдеться про ситуації, коли суб'єкт контролює певне майно через неформалізоване право розпорядження ним шляхом фактичної можливості визначення долі цього майна.

Важливо зазначити, що можливість контролю над майном третьої особи має бути обґрунтованою, тобто виключати випадки, коли третя особа є реальним власником майна і діє за власною волею. При визначенні того, чи є третя особа реальним власником, слід враховувати, зокрема, майновий стан такої особи, а саме чи могла вона придбати відповідне майно, зважаючи на доходи та наявні грошові активи (п. 14 Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції № 3 від 11.08.2016).

Так, відповідно до відомостей з Державного реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису про шлюб від 28.05.1982 № 1061, Абісов Ю.М., року народження, перебуває у шлюбі із Абісовою О.В., року народження (т. 1 а.с. 126).

Згідно з підпунктом «в» підпункту 14.1.159 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, пов'язаними фізичними особами є чоловік (дружина), батьки (у тому числі усиновлювачі), діти (повнолітні/неповнолітні, у тому числі усиновлені), повнорідні та неповнорідні брати і сестри, опікун, піклувальник, дитина, над якою встановлено опіку чи піклування.

Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання. Зокрема, пов'язаними фізичними особами вважаються такі, які є подружжям, батьками та дітьми, братами та (або) сестрами.

Отже, в розумінні чинного законодавства Абісов Ю.М. та Абісова Ю.М. вважаються близькими (пов'язаними) особами.

Відповідно до інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо суб'єкта, Абісовій О.В. належить нежитлова будівля, станція технічного обслуговування, підстава виникнення права власності: свідоцтво про право власності від 07.12.2012 № 3657, видане Виконавчим комітетом Сімферопольської міської ради, адреса нерухомого майна: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, провулок Руський, будинок 32 а (реєстраційний номер майна: 38745535) (т. 1 а.с. 129).

Отже, зазначене майно придбано третьою особою під час шлюбу з відповідачем.

В обґрунтування того, що відповідач Абісов Ю.М. опосередковано вчиняє дії, тотожні за змістом права розпорядження активами, які належать Абісовій О.В., представник позивача послався на те, що придбання третьою особою іншого майна за власні кошти, самостійно, не є можливим, оскільки дохід, отриманий нею був недостатнім для придбання такого майна.

На підтвердження зазначеної обставини представником позивача надано відомості, отримані від Державної податкової служби, відповідно до яких у період з 2004 по 2012 роки включно Абісова О.В. отримала доходів на загальну суму 55 037 гривень 13 копійок (т. 1 а.с. 138).

З метою встановлення вартості зазначеної нерухомості, за допомогою використання цифрового архіву «Wayback Machine», представником позивача проаналізовано ринок купівлі-продажу бізнесів України шляхом аналізу оголошень, розміщених на сайті «BizRating» за 2012 рік, з якого вбачається таке:

- оголошення «Продам прибыльное действующее СТО», що було актуальним станом на 23.10.2012, вартість станції технічного обслуговування (далі – СТО) в місті Києві могла сягати 500 000 доларів США;

- оголошення «Продам автомойку с СТО в Житомире», що було актуальним станом на 23.10.2012, вартість СТО могла сягати 150 000 доларів США (т. 1 а.с. 140).

Суд звертає увагу на те, що зазначений вище аналіз ринку купівлі-продажу бізнесів не є релевантним до обставин придбання станцій технічного обслуговування в місті Сімферополь, а надані

в цій частині докази представника позивача не відповідають вимогам достовірності. Тому твердження представника позивача про те, що Абісова О.В. не могла самостійно придбати спірне майно, суд вважає неспроможними та не приймає їх до уваги.

Водночас, статтею 60 Сімейного кодексу України передбачено, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності. Водночас режим спільної сумісної власності не визначає розміру часток кожного власника, що унеможлиблює ідентифікацію конкретних часток відповідача та його дружини у спільному майні.

Тож, оскільки частки подружжя у праві спільної сумісної власності не визначені, суд в адміністративному провадженні позбавлений можливості визначати їх поза межами цивільного провадження. Відтак, вищезазначене майно на праві спільної сумісної власності також належить і Абісову Ю.М.

Зважаючи на викладене, суд доходить висновку, що зазначене нерухоме майно є таким, щодо якого відповідач може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним, а відтак, воно підпадає під застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

21. Щодо пропорційності втручання у право власності

Відповідно до статті 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Так, як вже зазначалося вище, згідно з Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану» в Україні введений воєнний стан, який в подальшому продовжений до 12.08.2024 включно. Цим Указом, зокрема, встановлено, що у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасове обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною 1 статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

З урахуванням зазначеного, а також заявлених позовних вимог, суд вважає за необхідне розглянути співвідношення публічних інтересів держави України і приватних інтересів конкретного власника та встановити пропорційність втручання в право власності.

Слід зазначити, що частиною 2 статті 6 КАС України передбачено, що суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини.

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» встановлює, що правосуддя в Україні здійснюється на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів та спрямоване на забезпечення права кожного на справедливий суд.

Відповідно до статей 1 та 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди застосовують як джерело права при розгляді справ положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, а також практику Європейського суду з прав людини та Європейської комісії з прав людини.

До спірних правовідносин підлягає застосуванню Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, прийнята відповідно до Загальної декларації прав людини з метою додержання країнами-підписантами (учасниками Ради Європи) та забезпечення на своїй території прав та основоположних свобод людини, відкрита для підписання 04.11.1950, що набула чинності 03.09.1953, зокрема для України - 11.09.1997 (далі - Конвенція), якою закріплено права та основоположні свободи людини, яких європейські держави зобов'язалися дотримуватися.

Ці права гарантуються як самою Конвенцією, так і протоколами до неї (Протоколи № 1, 4, 6, 7, 12 і 13), згода на обов'язковість яких надана державами - сторонами Конвенції.

Стаття 1 Першого (додаткового) протоколу до Конвенції визначає, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї

власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Протоколом 4 до Конвенції гарантовано право на свободу пересування і свободу вибору місця проживання.

Втім, визначені права не є абсолютними та можуть підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі, для захисту репутації чи прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету й безсторонності суду.

Відповідно до вимог статті 29 Загальної декларації прав людини, прийнятої на третій сесії Генеральної Асамблеї ООН, кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому тільки й можливий вільний і повний розвиток її особи. При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві. Здійснення цих прав і свобод ні в якому разі не повинно суперечити цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Аналогічні положення закріплено статтями 12, 18, 19, 21 та 22 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права (набув чинності, зокрема для України 23.03.1976).

Будь-яке обмеження права власності повинно здійснюватися, зокрема, на умовах, передбачених законом. Водночас, обмеження права власності має переслідувати законну мету за допомогою засобів, які є пропорційними меті (Веуер проти Італії (Рішення Великої Палати від 05.01.2000, заява № 33202/96, § 107). При цьому, має бути розумне співвідношення між засобами та метою, що досягається - так званий «справедливий баланс» між інтересом суспільства та вимогами щодо захисту фундаментальних прав особи (серед інших, рішення у справі Edwards проти Мальти від 24.10.2006, заява № 17647/04, § 69).

Заходи, такі як стягнення активів у дохід держави, можуть класифікуватися як контроль за користуванням майном. Право власності не є абсолютним, оскільки держава може вимагати від суб'єктів дотримуватися певних позитивних зобов'язань. У разі якщо особи своїми діями створюють суттєву загрозу національній безпеці, інтересам громадян країни, наприклад, через фінансування чи підтримку війни проти цієї країни, тероризму, держава може вжити заходів на припинення чи попередження таких дій.

Відповідно до системи захисту прав людини, встановленої Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, національні органи повинні зробити первинну оцінку не лише існування проблеми, що викликає суспільне занепокоєння, та вимагає вжиття заходів щодо позбавлення власності, так і власне заходів, які необхідно вжити. У цьому, як і в інших сферах, на які поширюються гарантії Конвенції, національні органи користуються певною свободою розсуду (рішення у справі James та інші проти Великобританії від 21.02.1986, заява № 8793/79, § 46). Відповідно, на національні органи покладається оцінка того, чи позбавлення власності є пропорційним засобом досягнення законної мети в суспільних інтересах.

Окрім цього, відповідно до усталеної практики Європейського суду з прав людини (далі - Європейський суд), останній наголошує, що стаття 1 Першого протоколу до Конвенції містить три окремі норми: перша, що виражається в першому реченні першого абзацу та має загальний характер, закладає принцип мирного володіння майном. Друга норма, що міститься в другому реченні того ж абзацу, охоплює питання позбавлення права власності та обумовлює його певними критеріями. Третя норма, що міститься в другому абзаці, визнає право договірних держав, серед іншого, контролювати використання майна в загальних інтересах. Друга та третя норми, які стосуються конкретних випадків втручання у право мирного володіння майном, повинні тлумачитися у світлі загального принципу, закладеного першою нормою (див. *mutatis mutandis* рішення ЄСПЛ у справі «East/West Alliance Limited» проти України» від 23 01 2014 (*East/West Alliance Limited v. Ukraine*, заява № 19336/04), § 166-168).

Критеріями сумісності заходу втручання у право на мирне володіння майном із гарантіями статті 1 Першого протоколу до Конвенції, за правовою позицією Європейського суду, є те, чи ґрунтувалося таке втручання на національному законі, чи переслідувало легітимну мету, що впливає зі змісту вказаної статті, а також, чи є відповідний захід пропорційним легітимній меті втручання у

право:

- втручання держави у право особи повинне мати нормативну основу у національному законодавстві, яке є доступним для заінтересованих осіб, чітким, а наслідки його застосування - передбачуваними;

- якщо можливість втручання у право особи передбачена законом, Конвенція надає державам свободу розсуду щодо визначення легітимної мети такого втручання;

- втручання у право особи, навіть якщо воно здійснюється згідно із законом і з легітимною метою, буде розглядатися як порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції лише в тому випадку, якщо не буде встановлений справедливий баланс між інтересами суспільства, пов'язаними з цим втручанням, й інтересами особи, яка зазнає втручання в її права.

Отже, має існувати розумне співвідношення (пропорційність) між метою, досягнення якої передбачається, та засобами, які використовуються для її досягнення.

Порушення норм Конвенції та протоколів до неї Європейський суд з прав людини констатує, якщо хоча б один із зазначених критеріїв не буде дотриманий і, навпаки, встановлює відсутність такого порушення, якщо дотримані всі три критерії.

Водночас, суд встановив, що обмеження права Абісова Ю.М. користуватися та розпоряджатися належним йому майном, стягнення його активів, а також активів щодо яких він може прямо або опосередковано (через інших фізичних та юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, ґрунтується на вимогах та відповідає підставам, меті і порядку його застосування, що визначені, зокрема, Законом України «Про санкції». Застосування вказаних заходів відповідає критерію «необхідність у демократичному суспільстві», оскільки в їх запровадженні з огляду на визнані факти агресії проти України існувала нагальна потреба.

Положеннями частини 7 статті 41 Конституції України визначено, що використання власності не може завдавати шкоди, зокрема, правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства.

Суд враховує, що наведене вище правове регулювання було чітким і передбачуваним за наслідками для відповідача, зокрема, з огляду на встановлення у цій справі обставин.

Окрім того, суд вважає, що втручання у право мирного володіння майном відповідача має легітимну мету забезпечити контроль за власністю (активами) особи, яка може нести потенційну загрозу національним інтересам України, її суверенітету, територіальній цілісності, недоторканності державних кордонів та економічному розвитку, недопущенню втручання у внутрішні справи України, розвитку рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами світу в інтересах України, особи, яка є відповідальною за шкоду, завдану цивільному населенню, інтересам суспільства та мирового правопорядку.

Вказаний контроль є необхідним для ефективного реагування держави на загрози її безпеці, що підтверджує, зокрема, преамбула Закону України «Про санкції». Зазначена мета відповідає пункту 2 статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Принцип пропорційності передбачає, що втручання у право власності, навіть якщо воно здійснюється згідно з національним законом і в інтересах суспільства, буде розглядатися як порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції, якщо не було дотримано справедливої рівноваги (балансу) між інтересами держави (суспільства), пов'язаними з втручанням, та інтересами особи, яка його зазнала. «Справедлива рівновага» передбачає наявність розумного співвідношення (обґрунтованої пропорційності) між передбачуваною метою та засобами, які використовуються для її досягнення. Необхідний баланс не буде дотриманий, якщо особа несе індивідуальний і надмірний тягар.

Як вже зазначалося раніше, стаття 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод визнає, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права. Проте вказані положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які, на її думку, є необхідними для здійснення контролю за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.

Так, стягнення на майно може бути виправдане важливістю дотримання міжнародного правопорядку. Європейський суд постановив, що Конвенцію слід тлумачити у такий спосіб, щоб «не перешкоджати поточній тенденції до розширення та зміцнення міжнародного співробітництва» (рішення у справі *Bosphorus v. Ireland* від 30.06.2005, § 108). Конфіскація (стягнення активів) також може бути використана як механізм перерозподілу на користь осіб, які постраждали від актів російської агресії в

Україні.

У цьому випадку суд враховує співмірність застосування такої санкції, як стягнення активів у дохід держави із шкодою, що завдана інтересам суспільства діями відповідача. Так, як судом вже встановлено, що Абісов Ю.М. будучи співголовою Регіонального відділення всеросійського народного фронту в так званій «Республіці Крим», у повному обсязі підтримує політику вищого керівництва російської федерації щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з «нацизмом» чи іншими людиноненависницькими ідеологіями; брав участь матеріально-технічному забезпеченні збройної агресії проти України. Окрім того, дії відповідача спрямовані, зокрема, на розпалювання ненависті до Українського народу, його культури, державної мови, національної ідентичності.

На підтвердження вказаного додатково варто зазначити, що Управління Верховного комісара ООН з прав людини на щомісячній основі публікуються дані щодо втрат серед цивільних осіб після початку вторгнення російської федерації на територію України, що є загальновідомим фактом і не потребує доказування у силу частини 3 статті 78 КАС України.

Так, 07.06.2024 на офіційному веб-сайті ООН опубліковано інформацію, що з початку повномасштабного збройного нападу російської федерації на Україну (з 24.02.2022) по травень 2024 року

Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ ООН) зафіксувало 32 989 випадків загибелі або поранення цивільних осіб в Україні:

- **11 126** загиблих, серед яких, 5 347 чоловіків, 3 283 жінок, 324 хлопчиків і 261 дівчат, а також 28 дітей та 1 883 дорослих, стать, яких ще не встановлено;

- **21 863** поранених, серед яких, 7 592 чоловіків, 5 345 жінок, 664 хлопчиків і 479 дівчат, а також 285 дітей та 7 498 дорослих, стать, яких ще не встановлено.

Більшість зафіксованих втрат серед цивільних осіб було спричинено застосуванням вибухової зброї з великою зоною ураження.

УВКПЛ ООН вважає, що реальні цифри значно вищі, оскільки отримання інформації з деяких місць, де тривають інтенсивні бойові дії, відбувається з затримкою, та багато повідомлень із місць, звідки надходить інформація про втрати серед цивільного населення, все ще потребують підтвердження. Це відноситься, наприклад, до населених пунктів Маріуполь (Донецька область), Лисичанськ, Попасна і Северодонецьк (Луганська область), де, за повідомленнями, мали місце численні випадки загибелі чи поранення цивільних осіб» (т. 2 а.с. 1) [26].

Наведені втрати серед цивільних осіб (не враховуючи невідому кількість втрат серед військових та спеціальних підрозділів правоохоронних органів, які захищають Україну від російської федерації) стали наслідком, зокрема, дій відповідача, що були встановлені вище.

Поряд із цим, суд зазначає, що аналіз вищенаведених норм національного та міжнародного законодавства дає підстави зробити висновок, що Україна має суверенне право на захист суверенітету і територіальної цілісності, що закріплено, зокрема у Конституції України, Декларації про державний суверенітет України та загальновизнаних міжнародних нормах і правилах. При цьому, положення статті 1 Закону України «Про санкції» дозволяють державі застосовувати спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави.

Отже, враховуючи наслідки дій відповідача для національних інтересів, які в свою чергу створюють загрозу національній безпеці, територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України, колегія суддів дійшла висновків про відповідність суспільним інтересам та пропорційність таких обмежувальних заходів, як стягнення активів, які належать відповідачу, що передбачено пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», оскільки таке позбавлення права власності здійснюється виключно в інтересах суспільства, з врахуванням публічного інтересу.

Суд погоджується із позивачем, що вищевказані активи після відчуження в дохід держави зможуть використовуватися для покриття збитків, спричинених військовими діями, які були заподіяні, зокрема, внаслідок дій відповідача, сплати податків в державний бюджет та для інших потреб, а також допоможе у подальшому сприяти відновленню економічного розвитку країни.

22. Висновки суду

Згідно з вимогами абзацу 6 частини 7 статті 283¹ КАС України за результатами розгляду позовної заяви Вищий антикорупційний суд ухвалює одне з таких рішень: 1) про задоволення позовних вимог повністю або частково та застосування до фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»; 2) про відмову у задоволенні позову.

Частиною шостою згаданої статті передбачено, що суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони.

При оцінці достатності доказів діють спеціальні правила - стандарти доказування, якими має керуватися суд при вирішенні справи. Стандарти доказування є важливим елементом змагальності процесу. Якщо сторона не подала достатньо доказів для підтвердження певної обставини, то суд робить висновок про її недоведеність (постанова Верховного Суду від 29.08.2018 у справі № 910/23428/17).

Відповідно до висновку Великої Палати Верховного Суду у постанові від 03.07.2019 у справі № 342/180/17-ц, обґрунтування наявності обставин повинно здійснюватися за допомогою належних, допустимих і достовірних доказів, а не припущень, що й буде відповідати встановленому статтею 6 Конвенції принципу справедливості розгляду справи судом.

З урахуванням наведеного, суд вважає, що письмові, електронні та інші докази, надані позивачем разом із позовною заявою, які досліджені судом під час судового розгляду та на які, зокрема здійснені посилання у тексті рішення, у своїй сукупності відповідають вимогам належності, допустимості та достовірності, при цьому, позивачем у достатній мірі вказаними доказами підтверджено обґрунтованість позовних вимог.

Враховуючи викладене та з урахуванням того, що в ході судового розгляду встановлені підстави, визначені статтею 5¹ Закону України «Про санкції» для застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 даного Закону у виді стягнення у дохід держави активів, колегія суддів дійшла висновку про обґрунтованість заявленого Міністерством юстиції України адміністративного позову та, як наслідок, про необхідність його задоволення.

23. Заходи забезпечення

Відповідно до частини першої статті 157 КАС України суд може скасувати заходи забезпечення позову з власної ініціативи або за вмотивованим клопотанням учасника справи.

Колегія суддів наголошує на тому, що підстав для скасування вжитих у межах цієї адміністративної справи ухвалою суду від 12.06.2024 заходів забезпечення адміністративного позову при вирішенні справи по суті немає, оскільки процедура застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» та стягнення в дохід держави активів є тривалою, окрім того враховуючи, що до відповідача застосовано санкцію у вигляді стягнення відповідних активів, а ризики, встановлені ухвалою суду про забезпечення позову, не тільки продовжують існувати, але й збільшилися.

24. Судові витрати

Відповідно до частини другої статті 139 КАС України, при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

Відтак, враховуючи вимоги статті 139 КАС України, відсутність доказів понесення Міністерством юстиції України витрат, пов'язаних із залученням свідків та проведенням експертиз, а також ту обставину, що позивач звільнений від сплати судового збору на підставі пункту 25 частини першої статті 5 Закону України «Про судовий збір», відсутні підстави для розподілу судових витрат.

25. Порядок звернення судового рішення до виконання

Визначаючи спосіб звернення до виконання рішення про застосування санкції, суд звертає увагу на частину третю статті 5¹ Закону України «Про санкції», якою встановлено, що рішення суду про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, в день набрання ним законної сили надсилається Фонду державного майна України для здійснення повноважень у сфері управління активами, щодо яких ухвалено судові рішення про застосування такої санкції, а також до

апарату Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України.

Відповідно до положень частин 1 та 2 статті 372 КАС України у разі необхідності спосіб, строки і порядок виконання можуть бути визначені у самому судовому рішенні. Так само на відповідних суб'єктів владних повноважень можуть бути покладені обов'язки щодо забезпечення виконання рішення. Судове рішення, яке набрало законної сили, є підставою для його виконання.

З огляду на викладене та враховуючи особливості провадження даної категорії справ, суд вважає, що рішення про застосування санкції звертається до виконання Вищим антикорупційним судом в день набрання ним законної сили шляхом його направлення Фонду державного майна України для здійснення повноважень у сфері управління активами, щодо яких ухвалено судове рішення про застосування такої санкції, а також до апарату Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України.

На підставі викладеного та керуючись статтями 242, 268, 283¹ КАС України, статей 4, 5, 51 Закону України «Про санкції»,

в и р і ш и в :

1. Позовну заяву Міністерства юстиції України (місто Київ, вулиця Городецького, 13, 01001, код ЄДРПОУ 00015622) до Абісова Юрія Миколайовича (**Абисов Юрий Николаевич, Abisov Iurii**), року народження, громадянина російської федерації, ідентифікаційний номер платника податків російської федерації , РНОКПП), третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, на стороні відповідача **Абісова Ольга Володимирівна** (року народження, РНОКПП), про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», - задовольнити.

2. Застосувати до Абісова Юрія Миколайовича санкцію, передбачену пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

3. Стягнути в дохід держави активи, а саме:

- земельну ділянку загальною площею 9,63 га, кадастровий номер: 6525482300:04:024:0012, цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, документ, який є підставою для виникнення права власності: рішення суду від 23.01.2012 у справі № 2-111/2012, адреса земельної ділянки: Херсонська область, Чаплинський район, Магдалинівська сільська рада, 57/12;

- земельну ділянку загальною площею 11,1134 га, кадастровий номер: 6525482300:05:029:0003, цільове призначення: для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, документ, який є підставою для виникнення права власності: свідоцтво про право на спадщину від 30.05.2009 № 1-1029, адреса земельної ділянки: Херсонська область, Чаплинський район, Магдалинівська сільська рада, 64/3;

- нежитлову будівлю, станція технічного обслуговування, підстава виникнення права власності: свідоцтво про право власності р № 3657 від 07.12.2012, видане Виконавчим комітетом Сімферопольської міської ради, адреса нерухомого майна: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, провулок Руський, будинок 32 а (реєстраційний номер майна: 38745535);

- транспортний засіб TOYOTA LAND CRUISER HZJ100L 4164, 1998 року випуску, державний номерний знак: АК 3332 ВМ, номер шасі: JT111PJA508000039, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САТ № 499965;

- транспортний засіб TOYOTA HI ACE 2.5 2494, 2006 року випуску, державний номерний знак: АК 5595 СА, номер двигуна: 2KD1426468, номер кузова: JT121JK2100029806, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САК № 349232,

- транспортний засіб SUZUKI DL 1000 996, 2006 року випуску, державний номерний знак: АК 0010 АА, номер двигуна: S07124232, номер шасі: JS1BS111100115959, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу серії САА № 806186.

4. Копію рішення не пізніше наступного дня після ухвалення надіслати позивачу та особі, щодо якої ставилося питання про застосування санкції, та опублікувати на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду (<https://hcac.court.gov.ua/>).

5. Рішення суду в день набрання ним законної сили надіслати до Фонду державного майна України для визначення порядку та способу його виконання, а також до апарату Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України.

Рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма

учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги, рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Апеляційна скарга на рішення може бути подана до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня його проголошення. Особи, які не були присутні при проголошенні зазначеного рішення, мають право його оскаржити протягом п'яти днів із дня публікації рішення на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду.

Судді: /підпис/

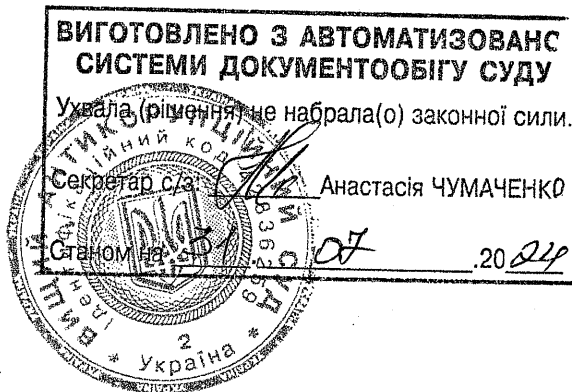
Віталій КРИКЛИВИЙ

/підпис/

Маркіян ГАЛАБАЛА

/підпис/

Віктор НОГАЧЕВСЬКИЙ

[1]. Публікація ухвали від 11.06.2024 про відкриття провадження у справі № 991/5014/24 на веб-порталі судової влади України: https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/hcac/administrative/rulings/991_5014_24_11-06-2024.pdf;

[2]. Публікація оголошень та повісток про виклик у судове засідання у справі № 991/5014/24 на веб-порталі судової влади України, https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/hcac/summons/991_5014_24_12-06-2024.pdf, https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/hcac/summons/991_5014_24_18-06-2024.pdf, https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/hcac/summons/991_5014_24_17-07-2024.pdf

[3]. Інформація з інтернет-ресурсу «Укрінформ», <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3873634-minust-podav-do-vaks-pozov-pro-zastosuvanna-sankcij-do-eksberkutivca-abisova.html>;

[4]. Інформація з інтернет-ресурсу «Інститут законодавчих ідей», https://confiscation.com.ua/news/The_Ministry_of_Justice_filed_a_lawsuit_with_the_HACC_to_impose_sanctions_on_Abisov/;

[5]. Інформація з інтернет-ресурсу «Directspeech.news», [https://directspeech.news/news/minyust-podav-do-vaks-pozov-pro-zastosuvannya-sankciyi-do-abisova-yum](https://directspeech.news/news/minyust-podav-do-vaks-pozov-pro-zastosuvannya-sankciyi-do-abisova-yum;);

[6]. Інформація з офіційного сайту Міністерства юстиції України, [https://minjust.gov.ua/news/ministry/minyust-podav-do-vaks-pozov-pro-zastosuvannya-sanktsii-do-abisova-yum](https://minjust.gov.ua/news/ministry/minyust-podav-do-vaks-pozov-pro-zastosuvannya-sanktsii-do-abisova-yum;);

[7]. Інформація з офіційної сторінки Міністерства юстиції України у соціальній мережі «Facebook», <https://www.facebook.com/share/p/rdUqXwqDQ8E4CzBT/?mibextid=WC7FNe>;

- [8]. Рішення Ради національної безпеки та оборони України від 15.01.2023, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003525-23#n2>;
- [9]. Указ Президента України від 15.01.2023 № 23/2023, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2023#Text>;
- [10]. Статут Організації Об'єднаних Націй від 24.10.1945, https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf;
- [11]. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>;
- [12]. Акт проголошення незалежності України, схвалений Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки 24.08.1991, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>;
- [13]. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text;
- [14]. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і російською федерацією від 31.05.1997, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_006#Text;
- [15]. Договір про українсько-російський державний кордон від 28.01.2003, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_157#Text;
- [16]. Гельсінський Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі від 1975 року, <https://www.osce.org/helsinki-final-act>;
- [17]. Інформація з інтернет-ресурсу «Вікіпедія», https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B1%D1%89%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%82;
- [18]. Інформація з інтернет-ресурсу «New Voice», <https://nv.ua/ukraine/events/aksenov-naznachil-svoim-pomoshchnikom-eks-glavu-krymskogo-berkuta-108068.html>;
- [19]. Інформація з інтернет-ресурсу «Українська Правда», <https://www.pravda.com.ua/news/2016/04/5/7104518/>;
- [20]. Інформація з інтернет-ресурсу «Город 24 онлайн», <https://gorod24.online/simferopol/news/269051-byivshiy-komandir-krymskogo-batalona-berkut-yuriy-abisov-schitaet-chno-seychas-protiv-rossii-vstali-vse-stranyi-nato.html>;
- [21]. Інформація з інтернет-ресурсу «Артеке», <https://artek.org/press-centr/news/krymskaya-vesna-glazami-ochividcev-v-arteke-sostoyalsya-dialog-o-vazhnom/>;
- [22]. Інформація з інтернет-ресурсу «Вести Крым», <https://vesti-k.ru/news/2023/12/23/v-krymu-nachalsya-sbor-podpisej-v-podderzhku-vydvizheniya-vladimira-putina/>;
- [23]. Інформація з інтернет-ресурсу «МК.RU Крым», <https://crimea.mk.ru/social/2024/02/26/komandir-krymskogo-berkuta-yuriy-abisov-ob-ugrozakh-s-ukrainy-ili-ty-govorish-ili-tebya-net.html>;
- [24]. Інформація з інтернет-ресурсу Крымские известия», <https://new.crimiz.ru/rubriki/133-tema-dnya/20201-aktsiya>;
- [25]. Інформація з офіційного сайту Національного банку України, <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=07.12.2012&period=daily>;
- [26]. Дані щодо втрат серед цивільних осіб після початку вторгнення російської федерації на територію України, які розміщені на офіційному веб-сайті ООН, https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-06/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28May%202024%29_UKR.pdf).